

8. Firmy na dokonale konkurenčních trzích

Seminář odpovídá kap. 14 v Mankiw. Cílem je prozkoumat 1) jak dokonale konkurenční firmy se rozhodují, jakou produkci vyrábět, 2) jak trh jako celek stanovuje cenu a 3) na čem dlouhodobě závisí počet firem v odvětví, objem výroby a cena.

Základní pojmy a koncepty

1. Definujte pojem *dokonale konkurenční trh*.
2. Definujte pojmy *celkový příjem, průměrný příjem a mezní příjem*. Jaký je mezi nimi vztah?
3. Vysvětlete, proč dokonale konkurenční firma může prodat veškerý svůj výstup za tržní cenu?
4. Vysvětlete, jakým kritériem se řídí dokonale konkurenční firma, pokud zvažuje, zda vyrábět, či zastavit výrobu v krátkém a v dlouhém období?
5. Vysvětlete kritérium, podle kterého se firma rozhoduje o objemu vyráběné produkce v krátkém a v dlouhém období.
6. Vysvětlete, čím je daná nabídková křivka jedné firmy na dokonale konkurenčním trhu.
7. Vysvětlete, čím je daná tržní nabídková křivka v krátkém a v dlouhém období.
8. Proč je tržní poptávková křivka v dokonale konkurenčním odvětví klesající a individuální poptávková křivka po produkci jedné firmy vodorovná?
9. Vysvětlete, proč je firma ochotná zůstat v odvětví, i když má nulový zisk.

Dokonale konkurenční firma

10. Je pravda, že firma v dokonale konkurenčním odvětví v krátkém období
  - (a) nemůže dosáhnout zisku, protože neexistují žádné bariéry vstupu do odvětví?
  - (b) nemůže opustit odvětví?
  - (c) vždy vyrábí v minimu průměrných nákladů?
  - (d) má ztrátu vždy maximálně ve výši svých fixních nákladů?
11. Dokonale konkurenční firma zatím prodala 200 kusů svých produktů. Tabulka zobrazuje její průměrné náklady. Pokud příští zákazník nabídne 300 000 Kč, měla by firma vyrobit a prodat ještě 201 kus?

q	199	200	201
AC	199 000	200 000	201 000

12. Firma vyrábí bonbóny. Průměrné náklady na výrobu každého bonbónu jsou stejné: 2 Kč. Jeden bonbón se prodává za 3 Kč.

- (a) Jaké má jeden bonbón mezní náklady?
- (b) Je odvětví v dlouhodobé rovnováze?

13. Dokonale konkurenční firma prodává produkt za 500 Kč. Určete optimální objem produkce, pokud znáte:

q	1	2	3	4	5
TC	500	750	1150	1650	2500

Co se stane, když tržní cena produkce klesne na 400 Kč?

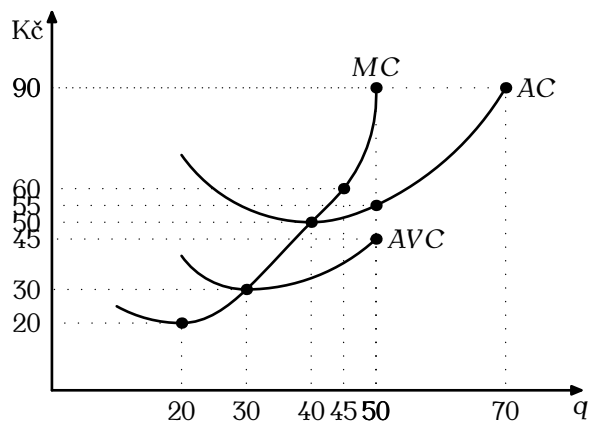
14. „Vysoké ceny jsou tradičně považovány za příčinu expanze odvětví a zpravidla znamenají konec prosperity odvětví.“ Vysvětlete a použijte potřebné grafy.

15. Mnoho malých loděk se vyrábí ze sklolaminátu, který se vyrábí z ropy. Předpokládejme, že cena ropy stoupne.

(a) Pomocí grafů ukažte, co se stane s nákladovými křivkami firmy, která vyrábí lodě, s křivkou jejich nabídky a tržní křivkou nabídky.

(b) Co se stane se zisky výrobců lodí v krátkém a v dlouhém období? Co se stane s počtem výrobců loděk.

16. Graf ukazuje nákladové křivky jedné dokonale konkurenční firmy.

- a) Zakreslete její individuální poptávku při ceně 90.
- b) Jaký je optimální objem produkce při této poptávce?
- c) Jaká je velikost AC, AVC, TC, VC a FC na výrobu

této produkce?

d) Jaká je velikost TR z této produkce?

e) Určete velikost zisku nebo ztráty firmy?

f) Jaká je cena a výstup v dlouhém období, pokud mají všechny firmy v odvětví stejné náklady?

g) Jaký objem produkce by firma vyráběla při ceně 30 (rozlište krátké a dlouhé období)?

Dokonale konkurenční trh

17. Dokonale konkurenční trh výrobců tkaniček byl v dlouhodobé rovnováze. V ní se prodal celkově 1 milion tkaniček. Ty dodávalo 500 stejně velkých výrobců za tržní cenu 20 Kč za kus. Pak vědci odhalili, že boty bez tkaniček jsou výrazně zdravější a atraktivnější než boty s tkaničkami. Zakreslete, jak toto zjištění ovlivnilo trh výrobců tkaniček do bot. Jak ovlivnilo konkrétního výrobce v krátkém a dlouhém období. Za jakých okolností bude výrobce v krátkém období pokračovat ve výrobě tkaniček? Proč? Za jakých okolností bude pokračovat v dlouhém období? Kolik výrobců zůstane na trhu?

18. Předpokládejme, že textilní průmysl v domácí zemi je dokonale konkurenční a že neexistuje žádný mezinárodní obchod s textilními výrobky. Cena za jeden oděv je 600 Kč a odvětví je v dlouhodobé rovnováze.

(a) Popište pomocí grafů bod rovnováhy jednak pro celý trh, jednak pro jednotlivé výrobce.

(b) Předpokládejme, že výrobci textilu v cizích zemích jsou ochotní prodávat do domácí země velké množství šatů za 400 za kus. Za předpokladu, že domácí výrobci textilu mají vysoké fixní náklady, jak vliv budou mít tyto dovozy na rozsah výroby jednotlivých výrobců v krátkém období? Jaký bude krátkodobý vliv na jejich zisk? Dokažte pomocí grafů.

(c) Jaký to bude mít vliv na počet domácích textilních firem v dlouhém období? Dokažte graficky.

19. Představte si, že ve městě je 1 000 stánků s precílkami. Každý stánek má typickou křivku průměrných nákladů ve tvaru „U“. Křivka poptávky po precílkách je klesající. Trh precílků je dokonale konkurenční a je ve své dlouhodobé rovnováze.

(a) Zakreslete do grafu současnou rovnováhu pro celý trh a jednotlivou firmu.

(b) Město se rozhodne snížit počet stánkových licencí na 800. Jaký vliv to bude mít na trh a na stánky, které zůstanou v provozu? Dokažte pomocí grafů.

(c) Město navíc začne vybírat od zbylých 800 stánků licenční poplatky. Jak to ovlivní počet precílků, které stánkaři prodávají? Jak to ovlivní zisk stánkařů? Město chce zvýšit své příjmy, jak to jen jde a zároveň chce,

aby všech 800 stánků zůstalo v provozu. O kolik by mělo zvýšit své licenční poplatky? Dokažte graficky.

20. Předpokládejme, že odvětví těžby zlata je dokonalá konkurence.

(a) Zobrazte bod rovnováhy v dlouhém období na grafech pro celý trh zlata a pro jednotlivou těžařskou společnost.

(b) Do svých grafů zakreslete, co se stane v krátkém období s trhem zlata a s těžařskou společností, jestliže zvýšená poptávka po špercích povede k růstu poptávky po zlatě.

(c) Když se poptávka po zlatě udrží na vysoké úrovni, co se po čase stane s cenou? Bude dlouhodobá rovnovážná cena zlata pod, nad nebo shodná s krátkodobou rovnovážnou cenou z (b)? Je možné, aby nová rovnovážná cena byla nad původní rovnovážnou cenou dlouhého období? Vysvětlete.

21. Clintonova vláda se v roce 1994 rozhodla zrušit zákaz vývozu ropy těžené na Aljašce. Podle vlády „hlavním cílem tohoto zákazu bylo zajistit kalifornským rafineriím levnější ropu, než byla na světových trzích... Když zákaz vstoupil v platnost, získaly tím kalifornské rafinerie dotace, které se ovšem neprojeví v cenách spotřebitelů.“ Použijte dokonale konkurenční model k prozkoumání tohoto případu.

(a) Zakreslete do grafu nákladové křivky kalifornské rafinerie a nějaké jiné rafinerie. Předpokládejte, že kalifornská rafinerie má přístup k levné aljašské ropě a že jiné rafinerie musí nakupovat dražší ropu ze Středního východu.

(b) Všechny rafinerie vyrábějí paliva pro světový trh paliv, na kterém je jednotná cena. Bude tato cena v dlouhodobé rovnováze záviset na nákladech kalifornských výrobců, nebo na nákladech ostatních výrobců? Vysvětlete. Pamatujte, že Kalifornie sama nemůže sama uspokojit celou poptávku na světovém trhu paliv. Jaké zisky budou mít kalifornské rafinerie?

(c) Dostávají v tomto modelu kalifornské rafinerie dotace? Přenášejí je na své zákazníky?

22. Předpokládejme, že všechny firmy v dokonale konkurenčním odvětví mají stejné náklady, a to $TC = 10000 + q^2$. Tržní poptávková křivka má tvar $Q = 10200 - P$. Kolik firem bude v dlouhém období na trhu, kolik a za jaké ceny budou prodávat? Jaký budou mít zisk?

23. V USA se bílá vejce prodávají za vyšší cenu než hnědá vejce stejné velikosti. Barva vajec záleží na barvě slepice: bílé slepice snáší bílá vejce a hnědé slepice hnědá vejce. Trh vajec je dokonale konkurenční. Je rozdíl v ceně bílých vajec způsoben rozdílem v poptávce (tj. tím, že lidé preferují hnědá vejce před bílými), nebo rozdílem v nabídce (např. tím, že náklady na krmení hnědých slepic jsou vyšší)?